

Educació, societat i valors

Paraules pronunciades a l'acte de commemoració i celebració dels aniversaris de tres escoles de la ICCIC

Joaquim Triadú
President del Patronat
de la Fundació ICCIC

resistència i constància dels catalans en defensa de la nostra identitat i manera de ser.

Una d'aquestes actituds de resistència es va donar a partir del 1950 quan molt tímidament es comencen a impulsar institucions que volen recuperar aquells valors que teníem amagats i reprimits. Com a exemple més proper per a nosaltres, tenim el naixement de la IC del CICF (1953), que després va donar pas a l'Escola Thau i a les escoles d'Anglès i Francès, posteriorment l'Escola d'Idiomes, i ja molt més endavant, i en circumstàncies molt diferents, la incorporació posterior de l'Escola de Música Virtèlia, els aniversaris de les quals avui celebrem.

L'Escola Thau i l'Escola d'Idiomes del CIC van néixer ara fa 50 anys fruit de la visió agosarada i radicalment moderna, en el context de l'època, dels seus impulsors. Calia valentia per obrir les finestres i les portes de bat a bat i fer entrar aire nou al depriment i resclosit món de l'educació franquista. El CICF va oferir una nova manera d'educar molt més innovadora i entroncada amb els nous corrents educatius d'Europa i la va enllaçar amb la tradició pedagògica catalana del primer terç del segle XX.

Thau i l'Escola d'Idiomes no eren les úniques iniciatives modernes i creatives nascudes del CICF. Només cal recordar que aquesta institució també va impulsar, en moments diferents, l'Escola de Secretariat de Direcció, l'Escola de Jardineres Educadores, l'Escola de Periodisme de l'Església, l'Escola de Català i l'Escola de Disseny Elisava, que avui comprèn estudis superiors universitaris adscrits a la Universitat Pompeu Fabra i és un clar referent en el món del disseny industrial, i de la qual ja vam celebrar el cinquantenari el curs 2012-2013.

Però darrera d'unes iniciatives sempre hi ha persones. En el cas del CICF, també, i de manera excepcional per a l'època la protagonista va ser una dona.

Maria Rosa Farré i Escofet va ser ànima i motor del CICF, la impulsora d'aquestes iniciatives, i penso que avui estaria orgullosa de veure com l'Escola Thau i l'Escola d'Idiomes són unes institucions educatives molt valorades, com ho foren també a l'inici, ara fa 50 anys. Evidentment jo, en tant que president del Patronat, no podia deixar d'esmentar en aquesta commemoració la nostra fundadora, sense ella no seríem avui aquí, i en faré només una breu pinzellada ja que ja vaig tenir ocasió de parlar-ne extensament en un discurs que vaig fer en l'homenatge que va organitzar l'Associació CIC ara farà tres anys.

Tot i així no vull deixar d'esmentar les característiques que per mi la defineixen molt bé: persona coratjosa, il·lusionada, valenta en les decisions a prendre, amb una visió de futur envejable, amb implicació personal absoluta en el projecte, amb un ferm compromís amb els ideals de la Institució i una gran aglutinadora d'equips humans.

En aquests equips humans, al voltant de la Maria Rosa Farré, hi apareix al cap d'uns anys, un personatge diferent a tots els altres per la seva peculiar manera de fer, que aportava un estil i unes formes que ens traslladaven a la vella, culta i admirada Anglaterra. Era Mr. Peter Clements, que havia estat seduït per impulsar l'Escola d'Anglès. Crear una escola d'anglès al principi dels seixanta, quan poca gent podia viatjar, fos per limitacions econòmiques o polítiques, podia semblar una frivolitat, però, en canvi, cal afirmar que va ser una visió de futur del tot admirable. Mr. Clements no tan sols va convèncer amb la seva bona feina a l'Escola d'Anglès, sinó que va vèncer tots els dubtes sobre la iniciativa i va gaudir fins a la jubilació de l'èxit esplendorós de la seva obra.

En paral·lel, de França vingueren Monsieur Closas i Madame Closas, que van impulsar l'Escola de

Honorable consellera, autoritats, patrons de la Fundació, personal directiu, mestres i professors, professionals no docents de la Institució Cultural del CIC, amigues i amics que heu passat al llarg d'aquests anys per la Institució com a patrons, directius, mestres o alumnes i que avui ens retrobem festivament en aquest acte, senyores i senyors, sigueu tots benvinguts.

En primer lloc i abans de res vull agrair al bon amic Daniel Martínez, propietari de l'empresa Focus, empresa que gestiona aquest teatre Goya Codorníu, que ens l'hagi cedit gratuïtament per a aquest aniversari i, a més, ens ofereixi per gentilesa de Codorníu una copa de cava al final de l'acte. Per tant, Daniel,

moltes gràcies, i si voleu anar al teatre penseu en Focus, l'encertareu. Entrem ara en matèria.

La història de Catalunya és plena d'alts i baixos pel que fa a la vitalitat de la societat catalana. Ara que som en plena commemoració del tricentenari del 1714, tenim l'oportunitat de reviu intensament, en llibres i exposicions diverses, els nostres darrers 300 anys. Durant aquests tres segles podem observar amb més detall que aquestes oscil·lacions en la vitalitat social són quasi sempre produïdes per situacions alienes a la societat catalana, fruit de llargues etapes de repressió per part de règims absolutistes. Però enfront d'aquesta repressió irromp, de manera reiterada, la capacitat, a vegades miraculosa, de

Francès, també amb molt bon resultat. Tots ells mereixen un reconeixement i un càlid agraïment, i crec que a Via Augusta i a Gràcia hauríem de pensar a batejar algunes aules amb els seus noms per homenatjar els qui foren pioners d'aquests estudis. Aprofito, també, l'ocasió per agrair la feina que van fer durant anys Gina Viala, com a directora de l'Escola d'Idiomes, i la gent del departament de viatges a l'estranger, amb l'Elisabet Serra al capdavant. Vull agrair a l'actual director d'Idiomes, Dave Neyhart i a tot el seu equip, la tasca que ha fet en el creixement de l'Escola d'Idiomes i la d'encarar els propers anys amb la mateixa il·lusió i convicció que ho feren en Peter Clements i el matrimoni Closas ara fa 50 anys.

En aquest equip humà que formà Maria Rosa Farré, també hi apareix Joan Triadú, a qui Maria Rosa Farré oferí la Direcció Pedagògica de tots els estudis de la Institució. I fou ell qui va impulsar, a conseqüència de necessitar un parvulari per a les pràctiques de les alumnes que feien els estudis de jardineres educadores, una escola que englobés tots els cicles educatius reglats, ja que això donaria ple sentit a la vocació pedagògica del CICF. La Maria Rosa Farré hi accedí i així nasqué el Thau. S'escollí el pedagog Jordi Cots com a primer director i fou ell qui va batejar l'escola amb la lletra de l'alfabet hebreu, *thau*, que pel fet de ser la darrera la va adoptar Sant Francesc d'Assís com a símbol personal de servei als altres. Sant Francesc és, per tant, el patró de l'Escola Thau.

Joan Triadú va considerar sempre que el Thau era el seu projecte de vida, el que sempre havia somniat. Fer escola. A l'aula era on ell se sentia feliç. Si he de descriure en Joan Triadú en poques paraules, i guanyant distància per veure més enllà del Joan Triadú familiar, el que a mi se m'apareix molt nítidament és el d'una persona vital que no evitava el risc. Però no qualsevol risc sinó el risc que cal prendre si es volen fer coses importants, transcendents, que poden portar a canviar el curs de la història. Per ell la recuperació i salvació de la llengua catalana i de la nostra identitat havia de sorgir indefugiblement de l'escola. Allà calia fer la lluita. I el temps li ha donat la raó. Per això ara rebem una ofensiva tan forta en el terreny escolar des de l'àmbit polític i judicial.

I quan dic *risc* no em refereixo únicament al fet que bona part de l'actuació es va fer sota la dictadura franquista, sinó que dic risc en un sentit més ampli,

més profund, més *intemporal*, com una actitud vital, i que és el risc més difícil d'afrontar perquè no hi ha més enemic que les pròpies pors. És el risc de qui actua sempre en coherència amb les seves creences, de qui posa la fidelitat als ideals per sobre dels interessos personals o corporatius, el risc de ser constant quan altres afluixen, el risc de dir el que penses des del rigor intel·lectual i el respecte als altres, el risc d'acceptar que sempre en pots saber més i fer les coses millor, el risc d'anar sovint a contracorrent si el que defenses creus que és el millor per al teu país.

Crec que és important remarcar que l'Escola Thau va néixer amb la voluntat de transmetre un model clar a l'alumnat: que la llibertat individual i el compromís amb els altres és l'objectiu a assolir. Però, per assolir-ho l'únic camí possible és la formació que garanteixi l'accés universal a la cultura, les arts, la ciència i la tecnologia. Només el saber ens fa realment lliures.

Vull donar el meu agraïment ara i aquí a tots els professionals que han passat pel Thau al llarg d'aquests 50 anys: des dels primers directius, en Jordi Cots el primer, en Jesús Diego i en Frederic Raurell, més recentment, i a tots els i les mestres i el professorat per la seva dedicació i feina feta. I engrescar l'actual equip de professionals, amb la Glòria Serrano al capdavant, a seguir l'apassionant tasca de fer escola.

Tots vosaltres heu impulsat, donant-vos el relleu que el pas dels anys comporta, la necessària actualització del nostre estil d'educar, en la forma i en continguts, i ho heu fet sense que es trenqui el fil dels valors que des de l'inici dóna sentit a la nostra escola.

Heu sabut fer el relleu generacional aprofitant al màxim el pòsit positiu que cada equip ha deixat i que ens dóna l'experiència que ens permet seguir endavant. Moltes gràcies a tothom. Especialment a tots els antics professionals que avui ens heu pogut acompanyar i un record per a tots aquells que ja no són amb nosaltres.

Una menció a part i un solemne agraïment de tots nosaltres, es mereixen totes i cadascuna de les famílies que des de l'inici del Thau a Reina Victòria fins a dia d'avui han fet possible el projecte. Sense la complicitat intel·lectual, o la seva interrelació amb

l'equip humà de l'escola, sense la seva implicació en les AMPA i sense l'esforç econòmic de tantes i tantes famílies el projecte no hagués reeixit. En nom de la Fundació, de nou, moltes gràcies a tots els pares i mares. Sobretot a les mares, que són les que més viuen de prop l'escola.

En la mateixa línia de donar obertura al món educatiu, anys abans de l'aparició del Thau, ja havia nascut com a projecte independent l'Escola Virtèlia, que bevia de les fonts pedagògiques que havia fet brollar, entre d'altres, el mestre Joan Llongueras, que impartia, ja abans del 1939, els seus ensenyaments artístics a l'Escola Blanquerna. Fou el seu fill, Josep Jordi Llongueras, qui va crear l'escola Virtèlia, on, per cert, Joan Triadú va fer de professor alguns cursos.

Al final dels noranta l'Escola Virtèlia i la IC del CIC s'entrecreuen. A iniciativa i petició del Departament d'Ensenyament, l'Escola Virtèlia es va integrar a la Fundació de la IC del CIC. El llegat d'aquesta històrica institució pedagògica va enriquir molt la nostra institució i n'estem molt contents. Això va permetre crear i consolidar, ja a dins de la IC del CIC, l'Escola

de Música Virtèlia. Escola que va impulsar i dirigir en la seva primera etapa en Francesc Llongueras.

I avui tenim el plaer de celebrar que fa 25 anys que forma centenars d'alumnes que fan de la cultura musical l'eix vertebrador de la seva formació artística. Gràcies a Francesc Llongueras i també a la seva actual directora, Montserrat Badal, i tot el seu equip per la bona feina que feu i que ben segur fareu en endavant.

Però les commemoracions no poden ser només un record del passat sinó també han de servir per ajudar a prendre impuls, renovar il·lusions per afrontar el futur amb noves energies i bones perspectives.

Per tant, i per acabar, no vull deixar de fer una molt breu referència als reptes que tenim d'ara endavant i que des de la Fundació afrontem amb una actitud positiva i amb una il·lusió que surt reforçada després d'actes com els d'avui.

És evident que el futur de l'educació és difícil de predir però, en canvi, el futur d'aquestes tres escoles, Thau, Idiomes i Virtèlia, està, òbviament, en gran

part a les nostres mans, ja que, de la nostra actitud i forma d'actuar, en depèn l'èxit.

Com diu Miquel Martí i Pol, «tenim l'espai d'història que ens pertoca i un minúscul territori per a viure-la». Fem-nos per tant dignes d'aquest espai de la història que ens ha tocat de viure i servim amb humilitat, però amb tenacitat constant, el nostre minúscul territori. El nostre País.

I la millor manera que tenim nosaltres d'ajudar el país és fent bé les coses que més depenen de nosaltres, en aquest cas, les nostres escoles. Mirem de fer-les com més excel·lents millor, ja que aquesta serà la nostra millor contribució al bé comú. Afronem-ho il·lusionats i amb exigència renovada.

L'educació avui a Catalunya, a més de superar els entrebancs que comporten les noves lleis i normes, clarament agressives i regressives que ens arriben des de Madrid, o els requeriments constants que l'Administració de Justícia emet en contra de la immersió, també ha d'afrontar els nous desafiaments que la societat li imposa dia a dia amb una pressió constant, que fan de la institució educativa un laboratori permanent d'anàlisi social i a la qual s'exigeix la solució de problemes que sovint no li pertocuen.

Penso, però, que podrem afrontar amb èxit tots els reptes que comporta adaptar l'escola als canvis socials: incorporant les innovacions pedagògiques i les noves formes d'aprenentatge amb noves tecnologies que es van aplicant a les escoles,

sent capaços de mantenir-nos coherents amb la convicció que l'educació és en essència i en la seva arrel la formació de ciutadans amb l'objectiu de donar-los una sòlida formació intel·lectual, amb sentit crític, que els faci amos i no simples usuaris de les tecnologies i dels avenços científics.

Donem, també, espai sense reserves a les humanitats i a les arts creatives, perquè la creativitat i el fet d'aprendre a pensar per un mateix són el passaport imprescindible per no ser esclau de res ni de ningú. Un bon professor mallorquí d'un institut d'Alaior, en Ponç Pons, ha escrit una definició d'escola que no ha de passar mai de moda, diu: «Educar és sembrar amb amor, regar amb paciència i esperar amb convicció.»

Aquesta definició d'escola que expressa en Ponç Pons entronca perfectament amb el llegat que ens han volgut transmetre els que ara fa 50 i 25 anys van impulsar aquests centres educatius i que nosaltres hem de saber preservar.

I fent tot això també enfortim, ben segur, el nostre compromís fundacional de catalanitat. Ningú no és respectat enlloc si abans no és d'algun lloc. Ens cal SER, en majúscules, perquè se'ns escolti arreu en igualtat de condicions, i per poder SER, l'escola és clau.

Gràcies a tothom per la vostra presència avui aquí i sentiu-vos per sempre a casa vostra. Per molts anys.